

BIAŁYSTOK, 20 MARCA 2013 R.

PODRÓŻE SŁUŻBOWE – ZMIANY WPROWADZONE Z DNIEM 1 MARCA 2013 R.

Stawomni Partnerzy!

Od 1 marca 2013 r. dieta krajowa wynosi 30,00 zł. 20% ryczałt na pokrycie kosztów dojazdu środkami komunikacji miejscowej wynosi 6,00 zł, a ryczałt za nocleg, stanowiący 150% diety – 45,00 zł. Podwyższone zostały też diety zagraniczne i limity noclegowe w delegacjach zagranicznych.

29 stycznia 2013 r. Minister Pracy i Polityki Społecznej podpisał rozporządzenie w sprawie należności za podróże służbowe. Aktualnie jedno rozporządzenie dotyczy zarówno delegacji krajowych, jak i zagranicznych.

Tytuł rozporządzenia sugeruje związek tych przepisów jedynie ze sferą budżetową, ale z przepisów kodeksu pracy wynika, że limity diet dotyczą również sfery prywatnych pracodawców.

I. PRZEPISY WSPÓLNE DLA DELEGACJI KRAJOWYCH I ZAGRANICZNYCH

W §3, określono warunki zwrotu kosztów przejazdu w podróży służbowej publicznym środkiem transportu wskazanym przez pracodawcę albo prywatnym samochodem, motocyklem lub motorowerem. Zgodnie z treścią ust. 2 zwrot kosztów przejazdu obejmuje cenę biletu środka transportu wraz ze związanymi z nim opłatami dodatkowymi, w tym miejscówkami, z uwzględnieniem posiadanej przez pracownika ulgi na dany środek transportu, bez względu na to, z jakiego tytułu ulga przysługuje. Koszty przejazdu dokumentuje się biletami lub rachunkami. Utrzymana została zasada dokumentowania przejazdu biletami lub rachunkami fakturami.

Jeżeli przedstawienie dokumentu nie jest możliwe, pracownik składa pisemne oświadczenie o dokonanych wydatkach i przyczynach braku jego udokumentowania (§ 5 ust. 2), co umożliwi zwrot pracownikowi kosztów przejazdu w przypadku np. zagubienia bądź zniszczenia biletów lub rachunków.

Brzmienie §3 ust. 3 i 4 stanowi w zasadzie powtórzenie dotychczasowych warunków zwrotu kosztów przejazdu w przypadku gdy, na wniosek pracownika, pracodawca wyrazi zgodę na odbycie podróży służbowej prywatnym pojazdem, z tym że w odniesieniu do podróży zagranicznej dodano możliwość skorzystania - poza samochodem - z motocykla lub motoroweru.

Zwrot tych kosztów będzie następował z uwzględnieniem stawek za 1 km przebiegu ustalonych przez pracodawcę na podstawie przepisów rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 25 marca 2002 r. w sprawie warunków ustalania oraz sposobu dokonywania zwrotu kosztów używania do celów służbowych samochodów osobowych, motocykli i motorowerów niebędących własnością pracodawcy (Dz. U. Nr 27, poz. 271, z późn. zm.), wydanego na podstawie art. 34a ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o transporcie drogowym (Dz. U. z 2007 r. Nr 125, poz. 874, z późn. zm.).

Przepis §4 nowego rozporządzenia ustala zasadę zwrotu pracownikowi innych niezbędnych wydatków, niż określone w rozporządzeniu (w tym wymienione w §2 pkt 1-3), których poniesienie było ściśle związane z podróżą służbową. Mogą to być opłaty za bagaż, gdy pracownik przewozi np. sprzęt lub urządzenia, bądź opłaty za przejazd drogami płatnymi i autostradami, postój w strefie płatnego parkowania, za miejsca parkingowe w przypadku odbywania podróży pojazdem, o którym mowa w § 3 ust. 4, oraz inne niezbędne wydatki wiążące się bezpośrednio z odbywaniem podróży służbowej.

W §5 nowego rozporządzenia określono wspólne dla podróży krajowej i podróży zagranicznej warunki rozliczania kosztów tych podróży. Utrzymano 14-to dniowy termin przedstawienia przez pracownika rozliczenia kosztów podróży (ust. 1), przy czym nie ma przeszkód aby pracownik przedstawił rozliczenie w terminie krótszym.

Nie uległa zmianie zasada, że do rozliczenia kosztów podróży służbowej pracownik załącza dokumenty, w szczególności: rachunki, faktury, bilety potwierdzające poszczególne wydatki - nie dotyczy to diet oraz wydatków objętych ryczałtami.

Jeżeli przedstawienie dokumentu nie jest możliwe, pracownik składa pisemne oświadczenie o dokonanych wydatku i przyczynach braku jego udokumentowania. Skorygowane brzmienie tej części przepisu ust. 2 (obecnie „Jeżeli uzyskanie dokumentu nie było możliwe...”) pozwala wyeliminować wątpliwości pracodawców odnośnie możliwości zwrotu pracownikowi poniesionych przez niego wydatków służbowych, jeśli nie są one stosownie udokumentowane. Dotyczyć to będzie sytuacji nietypowych (np. zagubienie, zniszczenie, kradzież rachunków, biletów itp.).

Pracownik, w uzasadnionych przypadkach, składa również oświadczenie o okolicznościach mających wpływ na prawo do diet, ryczałtów lub zwrotu innych kosztów podróży bądź ich wysokości (np. w przypadku, gdy na rachunku/ fakturze za hotel brak jest informacji, że w hotelu zapewnione zostało wyżywienie).

Warunki wypłacenia pracownikowi zaliczki zostały zamieszczone odpowiednio w rozdziale 2 (podróż krajowa) i 3 (podróż zagraniczna).

II. KRAJOWE PODRÓŻE SŁUŻBOWE OD 1 MARCA 2013 R.

- 1) Stawka diety wzrosła o 7,00 zł, tj. z 23,00 zł do 30,00 zł (§ 8 ust. 1 projektu). Nowa wysokość diety obowiązuje od 1 marca 2013 r.
- 2) Określono sposób zmniejszenia należnej diety w przypadku gdy pracownik miał zapewnione bezpłatne wyżywienie. Zgodnie z §7 ust. 4 nowego rozporządzenia, kwotę diety zmniejsza się o koszt otrzymanego bezpłatnego wyżywienia przyjmując, że każdy posiłek stanowi odpowiednio:
  - śniadanie – 25% diety;
  - obiad – 50% diety;
  - kolacja – 25% diety.

Określone w §7 ust. 3 projektu przypadki, w których dieta nie przysługuje nie uległy zmianie. Obecne przepisy dotyczące obliczania diety należnej pracownikowi przewidują, że dieta nie przysługuje m.in. jeśli pracownikowi zapewniono bezpłatne całodzienne wyżywienie, a tym samym brak jest podstaw do zmniejszenia przez pracodawcę kwoty diety, w przypadku gdy podczas krajowej podróży służbowej miał on zapewnione bezpłatne, częściowe wyżywienie, tj. jeden lub dwa posiłki.

Zasadne zatem jest, by dieta była stosownie zmniejszona w przypadku, gdy pracownik miał zapewniony bezpłatny 1 lub 2 posiłki, gdyż wydatki pracownika na zwiększone koszty wyżywienia w czasie krajowej podróży są wówczas niższe niż w sytuacji, gdy wszystkie posiłki musiał sobie zapewnić we własnym zakresie.

Podobna zasada stosownego zmniejszenia diety obowiązuje od wielu lat w przypadku odbywania podróży zagranicznej.

Wydaje się zatem zasadny nowy przepis, regulujący kwestię stosownego zmniejszenia diety krajowej w przypadku, gdy pracownik miał zapewnione częściowe bezpłatne wyżywienie, gdyż wymagają tego względy racjonalnego i oszczędnego gospodarowania środkami finansowymi będącymi w dyspozycji jednostek organizacyjnych sfery budżetowej.

- 3) Określone w §8 i 9 nowego rozporządzenia przepisy, regulujące prawo pracownika do ryczałtu na pokrycie kosztów dojazdów środkami komunikacji miejscowej, jak i do zwrotu kosztów lub ryczałtu za nocleg są, w zasadzie, analogiczne jak dotychczasowe regulacje.

Przy nowej stawce diety (30,00 zł) 20% ryczałt na pokrycie kosztów dojazdu środkami komunikacji miejscowej wynosi 6,00 zł, a ryczałt za nocleg stanowiący 150% diety – 45,00 zł.

- 4) Zgodnie z §8 ust. 1 rozporządzenia, zwrot udokumentowanych kosztów noclegu będzie następował w wysokości stwierdzonej rachunkiem, jednak nie większej za jedną dobę hotelową niż dwudziestokrotność stawki diety (do 600,00 zł).

Dodano jednakże ust. 2, umożliwiający pracodawcy – w uzasadnionych przypadkach - wyrażenie zgody na zwrot udokumentowanych kosztów noclegu w wysokości przekraczającej limit, o którym mowa w ust. 1.

- 5) Przepis §10 stanowi powtórzenie dotychczasowego przepisu i zapewnia pracownikowi przebywającemu w podróży krajowej trwającej co najmniej 10 dni prawo do zwrotu kosztów przejazdu w dniu wolnym od pracy (jednokrotnego lub wielokrotnego w zależności od okresu pobytu w podróży) środkiem transportu określonym przez pracodawcę, do miejscowości pobytu stałego lub czasowego i z powrotem.
- 6) W §11 powtórzono dotychczasowy przepis dotyczący udzielenia pracownikowi, na jego wniosek, zaliczki na przewidywane koszty podróży krajowej.

III. ZAGRANICZNE PODRÓŻE SŁUŻBOWE OD 1 MARCA 2013 R.

- 1) Zmieniona została wysokość diet oraz limitów noclegowych dla przeważającej większości państw, jak i rodzaj waluty (z USD na EUR) w kilkunastu krajach.

Nowe wysokości diet limitów noclegowych zostały określone w załączniku do rozporządzenia.

W większym niż dotychczas zakresie wysokość tych należności została określona w EURO (w Afganistanie, Arabii Saudyjskiej, Armenii, Azerbejdżanie, Białorusi, Brazylii, Chinach, Gruzji, Indonezji, Izraelu, Jordanii, Kenii, Malezji, Mołdowie, Nigerii, Pakistanie, Rosji, Tadżykistanie, Tajlandii, Tanzanii, Turkmenistanie, Ukrainie, Uzbekistanie, Zimbabwie, Zjednoczonych Emiratach Arabskich, HongKongu, Tajwanie). Dla Turcji świadczenia zostały określone w USD.

Wzrost stawek diet zagranicznych i limitów noclegowych jest bardzo zróżnicowany.

- 2) W §13 ust. 2 zmiana polega na dodaniu drugiego zdania w brzmieniu „*W przypadku podróży zagranicznej odbywanej do dwóch lub więcej państw pracodawca może ustalić więcej niż jedno państwo docelowe*”.

Pozwoli to wyeliminować zgłaszane dotychczas wątpliwości, czy w przypadku, gdy pracownik wykonuje zadania służbowe w dwu lub więcej państwach (rozumianych jako państwa docelowe) pracodawca może ustalić wysokość diet, przewidzianych w załączniku, odpowiednią dla każdego z tych państw, a nie tylko jedną stawkę diety.

Dotyczy to np. podróży zagranicznej na trasie np. Warszawa – Berlin – Bruksela – Paryż, w sytuacji, gdy w każdym z tych miast poza granicami RP pracownik odbywa służbowe spotkania. W takim przypadku pracodawca może ustalić należność z tytułu diet w sposób następujący: według diety przewidzianej dla Francji jako państwa docelowego (50 EUR) lub dodatkowo według diet przewidzianych dla Niemiec (49 EUR) i Belgii (48 EUR), bądź jednego z tych państw (Niemiec lub Belgii). Co istotne powyższa zasada nie dotyczy – tak jak dotychczas – ustalania diety za czas przejazdu przez kilka państw tzw. tranzytem (np. podróż służbowa do Francji, odbywana samochodem prywatnym - w takim przypadku należną dietę ustala się w wysokości przewidzianej dla Francji).

3) Znowelizowane zostały przepisy dotyczące zwrotu przez pracodawcę udokumentowanych kosztów leczenia pracownika za granicą, §19 ust. 2 stanowi, że „Zwrot kosztów, o których mowa w ust. 1, następuje ze środków pracodawcy, z wyjątkiem świadczeń gwarantowanych udzielonych zgodnie z przepisami o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego w Unii Europejskiej, o których mowa w art. 5 pkt 32 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.”

4) Dotychczasowe przepisy dotyczące możliwości wypłacenia zaliczki w walucie polskiej, za zgodą pracownika, jak i rozliczenia wypłaconej zaliczki uzupełniono regulacją, według jakiego kursu waluty należy ustalić zaliczkę i jej rozliczenie, o co wnioskował m.in. Minister Finansów oraz Minister Spraw Wewnętrznych. W myśl §20:

„1. Pracownik otrzymuje zaliczkę w walucie obcej na niezbędne koszty podróży zagranicznej, w wysokości wynikającej ze wstępnej kalkulacji tych kosztów.

2. Za zgodą pracownika zaliczka może być wypłacona w walucie polskiej, w wysokości stanowiącej równowartość przysługującej pracownikowi zaliczki w walucie obcej, według średniego kursu złotego w stosunku do walut obcych określonego przez Narodowy Bank Polski z dnia wypłaty zaliczki.

3. Rozliczenie kosztów podróży zagranicznej jest dokonywane w walucie otrzymanej zaliczki, w walucie wymiennej albo w walucie polskiej, według średniego kursu z dnia jej wypłacenia określonego przez Narodowy Bank Polski”.

5) Nie uległy zmianie pozostałe przepisy, dotyczące obliczania i wypłacania należnych diet, zwrotu kosztów noclegu, warunków udzielania zaliczki oraz rozliczania kosztów (wydatków) związanych z odbytą podróżą służbową. Zgodnie z §17 ust. 1 pracownikowi przysługuje ryczałt na pokrycie kosztów dojazdu z i do dworca kolejowego, autobusowego, portu lotniczego lub morskiego - w wysokości jednej diety w miejscowości docelowej za granicą oraz w każdej innej miejscowości za granicą, w której pracownik korzystał z noclegu. Istotna zmiana dotyczy sytuacji gdy pracownik ponosi koszty dojazdu wyłącznie w jedną stronę. W takiej sytuacji przysługuje mu ryczałt w wysokości 50% diety.

§ 17 ust. 3 stanowi, iż na pokrycie kosztów dojazdów środkami komunikacji miejscowej pracownikowi przysługuje ryczałt w wysokości 10% diety za każdą rozpoczętą dobę pobytu w podróży zagranicznej.

Wskazane ryczałty nie przysługują, jeśli pracownik: odbywa podróż zagraniczną służbowym lub prywatnym pojazdem samochodowym, motocyklem lub motorowerem, ma zapewnione bezpłatne dojazdy, nie ponosi kosztów, na pokrycie których są przeznaczone te ryczałty.

6) Nowym przepisem jest § 21, dotyczący sposobu ustalania diety i innych wydatków w przypadku gdy podróż zagraniczna powiązana jest z przemieszczaniem się pracownika na obszarze kraju. Dotychczasowe przepisy nie zawierały odrębnych postanowień w tym zakresie, dlatego niektórzy pracodawcy mieli wątpliwości, czy i w jakiej wysokości należy dokonywać pracownikowi zwrotu należności za czas przejazdu na obszarze kraju.

Zamieszczono zatem przepis, zgodnie z którym przepisy rozdziału 2 (podróż krajowa) stosuje się odpowiednio do ustalania należności pracownika za czas podróży (przejazdu) na odcinku krajowym w drodze za granicę.

OPRACOWAŁ: *Konrad Kruszyński*
Doradca podatkowy nr wpisu 11978